

6

AD 3422

September 84

DE ECONOMISCHE VOORUITZICHTEN
OP WERELDVLAKE EN DE BELGISCHE SITUATIE
IN DAT VERBAND

J. FLORIDOR

PLANBUREAU

Inleiding

In de volgende tekst willen we eerst en vooral een korte schets geven van het ontstaan van de internationale economische recessie. Daarna gaan we na of het economisch herstel, dat zich geleidelijk aan manifesteert, blijvend van aard is. Daarom belichten we de onzekerheden die de ramingen van de jaren 1984 en 1985 kentekenen.

Tenslotte bespreken we de recentste vooruitzichten over het verloop van de Belgische economie in de jaren 1984 en 1985, opgesteld door het Planbureau in juli jongstleden.

I. DE RECENTE INTERNATIONALE OMGEVING

1. De recessie

De huidige recessie, die zoals wij mogen aannemen, nu achter de rug is, startte in 1979 ten gevolge van het inkomensverlies in de industriële wereld, veroorzaakt door de tweede olieprijschok. Dit inkomensverlies werd niet onmiddellijk gecompenseerd door toenemende bestellingen vanuit de olie-uitvoerende landen, daar er zich een tijdsverschil voordeed tussen de prijsstijging (+150%) en de toename van de invoer van de OPEC-landen. Berekend werd dat de olieprijsstijging de OESO-landen twee procent van hun bruto toegevoegde waarde kostte.

Tegelijkertijd werd een krap-geld beleid gevoerd in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Dit beleid beoogde het afremmen van de binnenlandse inflatie om alzo een basis te leggen voor een blijvend herstel.

De verstrakking in het monetair beleid resulteerde echter in een nog nooit geziene stijging van de korte termijn rente. Het merendeel van de geïndustrialiseerde landen had toen, ten gevolge van de duurdere energierekening en de daling van de economische activiteit, geen rooskleurige lopende betalingsbalans. Alzo konden ze zich niet veroorloven hun munt te laten depreciëren ten overstaan van de dollar, daar dit hun reeds fors oplopende inflatie, veroorzaakt door de tweede aardolieschok, alleen maar kon versterken.

De Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk veroorzaakten alzo een invoer van kapitaal, dat ze, gezien de toestand van hun lopende rekening, helemaal niet nodig hadden. Wat erger was, een deel van de aldus aangetrokken kapitalen kwam vanuit Europese landen met een ruime deficitaire handelsbalans. Aldus ontstond er in die landen een schaarste in het aanbod van middelen waardoor de rentetarieven de hoogte gingen.

De forse rentestijging werd een internationaal verschijnsel en één van de mede oorzaken van de recessie. De hoge rentevoeten remden immers niet alleen de binnenlandse bestedingen in de industrielanden af, maar ook hun uitvoer naar landen met grote schuldenlast. Immers, naast de verzwakking van de economische activiteit in de industrielanden, die aanleiding gaf tot minder uitvoeropbrengsten voor de ontwikkelingslanden, was het voornamelijk de sterke stijging van de rentevoet en de hoge dollarkoers, die de landen met een grote schuldenlast ertoe gedwongen heeft het evenwicht op hun lopende betalingen te herstellen door het drastisch verminderen van hun invoer.

De zorgwekkende financiële toestand van die landen vergrootte eveneens het insolventie-risico van hun voornaamste schuldeisers, zodat de vrees voor een internationale financiële crisis ontstond.

Tenslotte nog werd er in veel landen, vooral in Europa, gelijktijdig gestart met een beleid, gericht op het wegwerken van het structureel begrotingstekort. Dit beleid bestond uit het verminderen van de overheidsuitgaven en het doen toenemen van de fiscale inkomsten, zodat de deflatoire impuls op de economische activiteit nog versterkt werd.

Het nagenoeg gelijktijdig samengaan van al deze factoren, met name het dalen van de economische activiteit tengevolge van de oliecrisis, de hoge rentestand en het wegwerken van het structureel begrotingstekort, zorgde voor het einde van de groei van de wereldhandel.

2. Het herstel

In de loop van 1982, na het terugdringen van de inflatie in de Verenigde Staten, daalden de nominale rentevoeten. Een beweging die in alle landen gevolgd werd.

Het dalen van de rentevoeten stimuleerde, vooral in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, de woningbouw, het heraanleggen van de voorraden en de verkoop van duurzame consumptiegoederen. Het gezinsverbruik kreeg nog een bijkomende stimulans door het dalen van de spaarneiging, veroorzaakt door de plotse daling van de inflatie.

In 1983 versnelde het herstel in de Verenigde Staten. Dit kwam hoofdzakelijk door het sterk opdrijven van de overheidsuitgaven en het verminderen van de belastingen. Tegelijkertijd zorgde de daling van de inflatie en de rentevoeten voor een toename van de investeringen en van de werkgelegenheid.

De tegenstelling in het beleid, expansief wat het begrotingsbeleid en restrictief wat het monetair beleid betreft, zorgde opnieuw voor een toename van de Amerikaanse rentevoeten. Het toelaten van een groot renteverskil tussen Europa en de Verenigde Staten zorgde voor een nieuwe stijging van de dollar. De hoge dollarkoers en het herstel leidde tot een sterke verhoging van het betalingsbalanstekort van de Verenigde Staten.

Buiten de Verenigde Staten verliep het herstel traag. Het restrictief beleid voor wat de overheidsuitgaven betrof, de toename van de fiscale druk en het bijna overal gevoerde loonmatigingsbeleid, drukte op de economische activiteit. Nochtans, en dit niet tegenstaande de daling van het reëel beschikbaar inkomen steeg het particulier verbruik in Europa. Dit kwam door het afnemen van de spaarneiging.

II. DE HUIDIGE INTERNATIONALE OMGEVING

Het economisch herstel, dat in de industrielanden begon op het einde van 1982, geleidelijk aan sterker werd in 1983, zet zich verder in 1984 en zal iets afnemen in 1985.

Evolutie van het bruto-nationaal produkt in volume.

	79	80	81	82	83r	84r	85r
O.E.S.O.	3.1	1.2	2.0	-0.5	2.4	4.2	2.8
E.E.G.	3.4	1.0	-0.3	0.5	1.0	2.2	2.1
Japan	5.1	4.9	4.2	3.0	3.0	4.7	3.7
V.S.	2.4	-0.2	3.0	-2.3	3.4	6.0	2.5
België	2.5	3.2	-1.1	1.1	0.5	1.5	2.0

bron: OESO
r: ramingen

Wat zijn nu de kenmerken van dit herstel?

1. Een plotse sterke stijging van de wereldhandel

In tegenstelling met 1983 is het herstel nu op weg in de meeste landen en wordt het grotendeels veroorzaakt door de sterke vraag vanuit de Verenigde Staten die de handel tussen de industrielanden sterk doet toenemen. Alzo zou de wereldhandel in 1984 met 7% in volume toenemen tegen met 2% in 1983. In 1985 verwacht de OESO een kleinere toename ten gevolge van een verzwakking van de groei in de V.S., veroorzaakt door de aanhoudende druk op de rentevoeten.

In vergelijking met de vorige conjunctuurcyclus is een toename van de wereldhandel in volume met 7% eerder zwak te noemen. Bij het hernemen van de conjunctuur na de eerste oliecrisis, in 1976, bedroeg de toename van de wereldhandel 12%.

De verklaring voor de tragere heropleving van de wereldhandel is drieledig.

- De groei van het bruto nationaal produkt is in de meeste landen lager dan in 1976 en dit ten gevolge van het krap-geld beleid, het restrictief begrotingsbeleid en de loonmatiging.
- De zeer lage invoer van de niet-OESO-landen ten gevolge van hun zware schuldenlasten.
- De daling van de wereldinvoer van energetische produkten tengevolge van energiebesparing in het produktieproces. Alzo vereiste in de periode 1973-1979 een groei van het B.N.P. met 1%, een toename van de invoer van energetische produkten met 1.3%. Nu is nog slechts een toename van 1% nodig.

Verwacht wordt dat de toename van de economische activiteit in de OESO-landen, de schuldverplichting van de niet olie-uitvoerende ontwikkelingslanden verlicht, zodat hier ook een ruimte ontstaat voor een bijkomende stimulans voor de wereldhandel. Dit kan echter teniet gedaan worden door toenemende rentevoeten en stijgende dollarkoers.

De toename van de economische activiteit leidt ook tot meer olie-inkomsten voor de olie-uitvoerende landen, zodat de financiële belemmeringen, die deze landen kennen ten gevolge van de minder-uitvoer van petroleum na de tweede oliecrisis, geleidelijk aan wegvallen en er zo ruimte ontstaat voor meer invoer.

2. Verskil in begrotingsbeleid tussen de verschillende economische zones

Alhoewel het herstel algemeen is, verloopt het zeer uiteenlopend, namelijk een zeer sterke groei in de Verenigde Staten (+6%) en matig in Europa (2.2%). Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door een verschillend begrotingsbeleid.

Het begrotingsbeleid dat in de Verenigde Staten gevoerd wordt verschilt met het beleid gevoerd in de meeste OESO-landen, met name een sterk expansief begrotingsbeleid versus een beleid gericht op het wegwerken van het structureel begrotingstekort.

Voor de eerste maal sinds 1979 zal, voor het totale OESO-blok, het begrotingstekort dalen en dit dank zij het restrictief begrotingsbeleid en de heropleving van de economische activiteit.

Ten overstaan van het bruto nationaal produkt en de beschikbare besparingen van de private sector blijft het tekort echter groot. Dat heeft aanleiding tot het in stand houden van een inflatieverwachting. Gevreesd wordt immers dat de overheid haar schuld zal monetariseren. Verder leidt het aanhouden van grote begrotingstekorten naar een toename van de intrestvoeten daar de overheidssector en de private sector voortdurend strijd leveren voor nieuwe kredieten. De opstapeling van de overheidsschuld leidt ook nog tot stijgende intrestlasten en toenemende schuldverplichting. Een steeds groter deel van de overheidsuitgaven wordt immers vastgelegd voor de schuldfinanciering zodat er geen ruimte meer bestaat voor een expansief begrotingsbeleid.

3. Het krap-geld beleid wordt verder gezet

Om de inflatie tegen te gaan blijft het monetair beleid nog steeds gericht op het beperken van de geldvoorraad. Het stimuleren van de groei via het laten toenemen van de geldvoorraad, leidt immers tot inflatie. Vandaar dat het beter is van de rentevoet te doen dalen via het wegwerken van begrotingstekorten zodat er middelen vrijkomen voor het financieren van particuliere investeringen. Het herleiden van het begrotingstekort is de meest aangewezen weg om het herstel te bestendigen.

4. De prijzen, lonen en kosten

In de nabije periode wordt geen druk op de prijzen verwacht.

Er doet zich geen buitensporige vraag naar grondstoffen en energie voor. De vraag naar grondstoffen is matig gezien de consumenten hun voorraden afbreken wegens de hoge stockeringskosten veroorzaakt door de hoge rentevoeten. Anderzijds zou een plotse toename in de vraag naar grondstoffen niet onmiddellijk aanleiding

geven tot prijsstijgingen gezien het bestaan van een grote onbenutte productiecapaciteit en grote voorraden bij de producenten.

Een olieprijsstijging, is gezien de financieringsbehoefte van de OPEC-landen en de weinig gespannen toestand op de oliemarkt, tenzij bij langdurige bevoorradingsproblemen, weinig waarschijnlijk.

De loonsonderhandelingen staan immers in het teken van de matiging en bijna overal werd het stelsel van de volledige prijzencompensatie opgegeven. De productiviteit steeg zeer sterk door het verdwijnen van de marginale bedrijven. Dit maakt dat de lonen en arbeidskosten dalen per eenheid produkt.

Gesteld kan worden dat zolang de groei van de geldvoorraad beperkt en de werkloosheid hoog blijft, de groei van de inflatie gering zal zijn. Nochtans kunnen toenemende winsten en onevenwichten op de arbeidsmarkt leiden tot looneisen en de druk op de prijzen doen toenemen.

De prijsstijging wordt voor de periode 1984-1985 gemiddeld op 5% geraamd.

III. HOE BLIJVEND IS DIT HERSTEL?

In het volgende deel pogen we na te gaan welke factoren de hierboven weergegeven evolutie van onze internationale omgeving kunnen beïnvloeden zodat het scenario van een duurzame niet inflatoire groei zich niet manifesteert. Het risico is inderdaad niet gering dat de groei van de wereldhandel plots stil valt zodat de huidige heropleving slechts tijdelijk van aard is.

1. Zal de inflatie heropleven?

De kans dat de inflatie zal heropleven en bijgevolg de economische groei bedreigt is miniem. Lage inflatieverwachting, hoge werkloosheid bestendigen de tendens tot loonmatiging en bijgevolg de daling van de arbeidskosten per eenheid produkt. Verder zal

geven tot prijsstijgingen gezien het bestaan van een grote onbenutte productiecapaciteit en grote voorraden bij de producenten.

Een olieprijsstijging, is gezien de financieringsbehoefte van de OPEC-landen en de weinig gespannen toestand op de oliemarkt, tenzij bij langdurige bevoorradingproblemen, weinig waarschijnlijk.

De loonsonderhandelingen staan immers in het teken van de matiging en bijna overal werd het stelsel van de volledige prijzencompensatie opgegeven. De productiviteit steeg zeer sterk door het verdwijnen van de marginale bedrijven. Dit maakt dat de lonen en arbeidskosten dalen per eenheid produkt.

Gesteld kan worden dat zolang de groei van de geldvoorraad beperkt en de werkloosheid hoog blijft, de groei van de inflatie gering zal zijn. Nochtans kunnen toenemende winsten en onevenwichten op de arbeidsmarkt leiden tot looneisen en de druk op de prijzen doen toenemen.

De prijsstijging wordt voor de periode 1984-1985 gemiddeld op 5% geraamd.

III. HOE BLIJVEND IS DIT HERSTEL?

In het volgende deel pogen we na te gaan welke factoren de hierboven weergegeven evolutie van onze internationale omgeving kunnen beïnvloeden zodat het scenario van een duurzame niet inflatoire groei zich niet manifesteert. Het risico is inderdaad niet gering dat de groei van de wereldhandel plots stil valt zodat de huidige heropleving slechts tijdelijk van aard is.

1. Zal de inflatie heropleven?

De kans dat de inflatie zal heropleven en bijgevolg de economische groei bedreigt is miniem. Lage inflatieverwachting, hoge werkloosheid bestendigen de tendens tot loonmatiging en bijgevolg de daling van de arbeidskosten per eenheid produkt. Verder zal

de matige toename van de productie geen druk uitoefenen op de grondstofprijzen.

2. Zullen de investeringen hernemen?

Er bestaan twijfels of de groei van de economische activiteit voldoende sterk zal zijn om de investeringen van de private sector te stimuleren, investeringen die nodig zijn om de groei te bestendigen.

Eerzijds wordt vastgesteld dat de toegenomen winsten door de bedrijven gebruikt worden om hun schuldpositie te verlichten in plaats van de kapitaalvoorraad op te bouwen. Anderzijds stimuleert de verbeterde financiële positie van de bedrijven de investeringen.

Nochtans dient de vraag gesteld te worden of een toename van de winstvoet nog aanleiding geeft tot een toename van de investeringen, gegeven de lage groeiverwachting en de hoge reële intrestvoet.

3. De monetaire gevolgen van het aanhouden van het grote begrotingsdeficit in de Verenigde Staten zijn onzeker!

Tot nu toe schijnen de hoge intrestvoeten geen druk uit te oefenen op de groei in de Verenigde Staten.

De hoge kredietvraag, van zowel de particuliere sector als de overheidssector, zet de rentevoeten permanent onder druk. Hoge rentevoeten leiden op een bepaald ogenblik tot het aanhouden van kleinere voorraden, het verminderen van investeringen en het uit stellen van de aankoop van duurzame consumptiegoederen.

Een daling in de groei van de Verenigde Staten zou onmiddellijk een invloed uitoefenen op de rest van de wereld en de financiële crisis verscherpen.

de matige toename van de productie geen druk uitoefenen op de grondstofprijzen.

2. Zullen de investeringen hernemen?

Er bestaan twijfels of de groei van de economische activiteit voldoende sterk zal zijn om de investeringen van de private sector te stimuleren, investeringen die nodig zijn om de groei te bestendigen.

Enerzijds wordt vastgesteld dat de toegenomen winsten door de bedrijven gebruikt worden om hun schuldbelasting te verlichten in plaats van de kapitaalvoorraad op te bouwen. Anderzijds stimuleert de verbeterde financiële positie van de bedrijven de investeringen.

Nochtans dient de vraag gesteld te worden of een toename van de winstvoet nog aanleiding geeft tot een toename van de investeringen, gegeven de lage groeiverwachting en de hoge reële intrestvoet.

3. De monetaire gevolgen van het aanhouden van het grote begrotingsdeficit in de Verenigde Staten zijn onzeker!

Tot nu toe schijnen de hoge intrestvoeten geen druk uit te oefenen op de groei in de Verenigde Staten.

De hoge kredietvraag, van zowel de particuliere sector als de overheidssector, zet de rentevoeten permanent onder druk. Hoge rentevoeten leiden op een bepaald ogenblik tot het aanhouden van kleinere voorraden, het verminderen van investeringen en het uit stellen van de aankoop van duurzame consumptiegoederen.

Een daling in de groei van de Verenigde Staten zou onmiddellijk een invloed uitoefenen op de rest van de wereld en de financiële crisis verscherpen.

4. Hoe lang nog zal de rest van de wereld bereid zijn om het grote betalingsbalanstekort van de Verenigde Staten te blijven financieren? _____

Buiten de hoge rentevoeten en het labiel politiek en economisch klimaat in de rest van de wereld is er geen enkele factor aanwezig om de dollar te ondersteunen. De markt kan steeds van mening veranderen wat de sterkte van de dollar betreft. Het groot aanhoudend betalingsbalanstekort, krijgt door de voortdurende toename van de schuldverplichting, een zelfvoedend karakter, zodat op een bepaald ogenblik het aanbod van dollars de vraag zal overtreffen.

Momenteel is, gezien de hoge koers van de dollar, de vraag nog hoger dan het aanbod.

Dit komt doordat de dollar nog steeds de internationale munt bij uitstek is. Een toename in de wereldhandel impliceert immers een toename in de vraag naar dollars.

De vraag naar dollars wordt verder nog ondersteund door de schuld van de ontwikkelingslanden die uitgedrukt is in dollars zodat toenemende terugbetalingen en rentelasten de vraag naar dollars verhogen.

De sterke groei, de lage inflatie en de hoge rentevoeten maakt dat de economie van de Verenigde Staten vertrouwen uitstraalt en buitenlandse beleggingen aantrekt.

Nochtans, blijven grote schommelingen mogelijk.

Het krap geld beleid, de naijver tussen de particuliere en overheidssector om kredieten te bekomen kunnen aanleiding geven tot sterke fluctuaties in de rentevoeten, de groei en de wisselkoersen. Die schommelingen in de wisselkoersen kunnen versterkt worden naarmate de markt,

op basis van anticipaties omtrent het monetair beleid en de macro-economische situatie, reageert.

Het aanhoudend groot betalingsbalans- en begrotingstekort kan door de markt als ongewenst beschouwd worden wat aanleiding kan geven tot een vlucht uit de dollar.

Gebeurt de daling van de dollarkoers geleidelijk dan is er geen reactie te verwachten.

Is de daling plots en scherp, dan zal de rente scherp opgetrokken worden om, niet alleen de druk op de prijzen tegen te gaan, maar vooral om een vertrouwenscrisis te vermijden.

De toenemende schuldverplichting maakt vroeg of laat een aanpassing noodzakelijk. De grootte en het tijdstip van de aanpassing zal echter niet bepaald worden door het verlies aan concurrentiekracht, maar door de voorkeur voor het beleggen in dollars.

IV. DE VOORUITZICHTEN VAN DE BELGISCHE ECONOMIE VOOR DE PERIODE 1984 - 1985

Voor de raming van de loop van de Belgische economie, tijdens de periode 1984 - 1985, werden de volgende veronderstellingen, omtrent de internationale economie, geformuleerd :

1. een zeer sterke stijging van de wereldhandel met bijgevolg een sterke toename van onze potentiële afzetmarkt. Aangenomen werd dat onze buitenlandse afzetmarkt, in 1984 met 6% zal groeien tegen 2.3% in 1983 en 0.2% in 1982. Voor 1985 werd een groei van 4.6% vooropgesteld.
2. Verder werd aangenomen dat de inflatie in het buitenland blijft dalen. Alzo werd verondersteld dat de invoerprijzen, uitgedrukt in Belgische frank, van een toename met 13% in 1982, 7% in 1983 evolueren naar een stijging van 6% in 1984 en van 3.5% in 1985.

3. Deze laatste veronderstelling wordt echter sterk gehypothetheerd door de evolutie van de dollar. Hiervoor stelden we, voor het jaar 1984, een gemiddelde koers van 55 fr. voorop, tegen 51.2 fr. in 1983. Voor 1985 veronderstelden, we veiligheidshalve, geen wijziging van de wisselkoers van de Belgische frank t.o.v. de dollar voorop.
4. De rentevoeten blijven opwaarts gericht. De euro-dollar, met looptijd van 3 maand, stijgt van 9% in 1983 naar 10.8% in 1984 en 11.6% in 1985.
5. De olieprijs, uitgedrukt in dollar, daalt met 3% in 1984 en verandert niet in 1985.

In het algemeen gesteld, zal de Belgische economie, in verhouding met de vorige jaren, in 1984 een sterke groei, uitgedrukt in volume, kennen, namelijk een groei van 2.1% tegen 0.3% in 1983. Voor 1985 verwacht het Planbureau slechts een matige groei van 0.4%.

In 1984 is de groei vooral te wijten aan de zeer sterke stijging van de uitvoer van goederen en diensten met name 6.2% t.o.v. 2.7% in 1983. Dit zal aanleiding geven tot een sterke stijging van de bedrijfsinvesteringen. (4.8% in 1984 t.o.v. -4.4% in 1983)

Voor 1985 wordt de groei zo laag geschat daar de wereldhandel, onder invloed van de vertraging van de groei in de Verenigde Staten, minder sterk zal toenemen. Dit brengt de toename van de uitvoer op 4.9% en van de bedrijfsinvesteringen op 1%.

De zwakke groei in 1985 wordt ook verklaard door het opnieuw dalen van de investeringen in woongebouwen woningbouw. (-3.4% tegen 0.1% in 1984)

Daar de ingevoerde inflatie daalt en het beleid van loonmatiging verder gezet wordt daalt de toename van de consumptieprijzen van 6.5% in 1984 naar 5.5% in 1985. In 1983 bedroeg de toename van de consumptieprijzen nog 7.5%.

In 1984 zal de werkloosheid slechts "matig" toenemen met name van 583.000 naar 587.000 personen. Dit is echter voornamelijk te wijten aan het scheppen van ongeveer een 12.000 arbeidsplaatsen in het derde arbeidscircuit en niet aan het toenemen van de economische activiteit.

In de particuliere sector volstaat de groei niet om een herleving van de werkgelegenheid op gang te brengen. Dit maakt dat in 1985 de werkloosheid terug sterk zal toenemen, namelijk tot 618.000 personen. Dit is een toename van de werkloosheid met 31000 personen, veroorzaakt door een toename van de actieve bevolking met 15000 personen en door het verdwijnen van 16000 werkplaatsen.

Eén van de opmerkelijkste resultaten is het terug positief worden van de netto-uitvoer. Van een tekort van 34 miljard frank in 1983 evoluëren we naar een overschot van 62.6 miljard in 1984 en 98.3 miljard in 1985. Uitgedrukt in procenten van het bruto nationaal produkt komt dit overeen met een loop van -0.8% in 1983 naar 1.9% in 1985. Het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans zou van een tekort van 90 miljard frank in 1983 evoluëren naar een overschot van 3 miljard in 1984 en van 32 miljard in 1985.

Aan de toename van het aandeel van de overheidsuitgaven in het bruto nationaal produkt werd een einde gesteld. In 1982 bedroeg dit nog 53.8% en in 1985 zou dit nog 52.9% bedragen. De daling is vooral treffend voor de post "bezoldigingen en pensioenen" met name van 14.1% naar 12.9%. De enige post die blijft toenemen is de rentelast op de overheidsschuld. (van 9.2% in 1982 tot 10.4% in 1985).

Het aandeel van de lopende ontvangsten van de overheid in het bruto nationaal produkt blijft toenemen. (van 45.8% in 1982 naar 48.3% in 1985) Dit is voornamelijk te wijten aan de forse toename van de sociale zekerheidsbijdragen (van 12.8% naar 14.1%) en de twee-procent indexesprong die vanaf 1984 jaarlijks aan de schatkist dient gestort te worden.

Komende van 14.5% van het bruto nationaal produkt in 1982, zal het financieringstekort van de overheid in 1985 teruggebracht worden tot ongeveer 9% van het bruto nationaal produkt.

Wat de inkomensverdeling betreft, zien wij het voortzetten van de reeds vroeger waargenomen trend, met name het dalen van het aandeel van de bezoldiging der loontrekkenden in het bruto nationaal produkt (van 59.1% in 1982 naar 56.7% in 1985) en het toenemen van het aandeel van het inkomen uit vermogens toevloeiend aan de gezinnen. (van 14.4% in 1982 naar 16.9 % in 1985)

BESLUIT

In het jaar 1984, profiteert België, dank zij de sterke toename van de uitvoer, van het herstel van de wereldhandel.

De binnenlandse bestedingen blijven, door het matigingsbeleid en het fiscaal beleid van de overheid, verder dalen zodat de invoer slechts een matige toename kent.

Gegeven de sterke uitvoerstijging en de matige toename van de invoer wordt de betalingsbalans positief.

In 1985 zal de groei in België verzwakken. Dit is enigszins te wijten aan het buitenland, met name een minder sterke groei van de wereldhandel. De hoofdverklaring van de matige groei dient echter in het binnenland gezocht te worden. Het streven naar het wegwerken van het structureel begrotingstekort zorgt immers voor een sterke toename van de fiscale druk en voor een sterke daling van de overheidsuitgaven. Verder zorgt de daling van het reëel beschikbaar inkomen en de hoge intrestvoeten voor een daling in de woningbouw. De matige vooruitzichten, voor wat de afzet betreft, zijn niet van die aard om de investeringen en bijgevolg de tewerkstelling te stimuleren.

De inflatie zal in de periode, gezien de matige groei verder blijven afnemen.

Uit het voorgaande blijkt duidelijk dat de enige weg naar een blijvend herstel, zonder al te zware inspanning, via het buitenland verloopt. De toename van de netto-uitvoer, is gezien het matig verloop van de binnenlandse bestedingen, de enige groeifactor in de Belgische economie. Het begrotingsbeleid en de algemene tendens tot loonmatiging zijn hiervoor verantwoordelijk. Dit beleid is echter noodzakelijk om de onevenwichten in de Belgische economie te herstellen en om de basis te leggen voor een blijvend herstel.

Het is de groei van de internationale handel die de gevolgen van het wegwerken van de onevenwichten draaglijker maakt.

